

Ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als varend erfgoed van het zeiljacht Askoy II

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:

- het decreet van 29 maart 2002 tot bescherming van varend erfgoed, artikel 4, gewijzigd bij decreet van 9 mei 2014;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot delegatie van beslissingsbevoegdheden aan de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 2 oktober 2019 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 8, §1, 2°.

Procedurestappen

Dit besluit kwam tot stand volgens de procedurestappen en de vormvereisten, beschreven in het decreet van 29 maart 2002 tot bescherming van varend erfgoed, artikel 4 §1.

Aan het voorafgaand advies van de Vlaamse Commissie voor het Varend Erfgoed wordt omwille van dringende noodzakelijkheid voorbij gegaan. Overeenkomstig artikel 5 §1 zal het advies voorafgaand aan een eventuele definitieve bescherming worden ingewonnen.

De volgende procedurestappen en vormvereisten zijn vervuld:

- de erfgoedwaarden zijn onderzocht;
- de resultaten van het onderzoek zijn opgenomen in een beschermingsdossier;
- de redenen die tot de bescherming aanleiding geven werden bepaald.

Motivering

Het zeiljacht Askoy II is van algemeen belang wegens de volgende erfgoedwaarden:

de historische waarde:

Omwille van de bijzondere positie die het schip inneemt in de evolutie van de pleziervaart met kielzeiljachten in de tweede helft van de twintigste eeuw. Als meester perfectionist maakte de meester ontwerper Hugo Van Kuyck samen met zijn tekenaar Derkinderen een groot jacht met zeewaardige eigenschappen dat als vlaggenschip van de Belgische pleziervaart bekend stond.

De Askoy II is samen met de Williwaw (naar ontwerp Louis Van de Wiele, 1968) één van de weinige overgebleven jachten die wereldwijd bekend zijn bij zeilliefhebbers.

Omwille van de ontwerper en eerste eigenaar Hugo van Kuyck, die een belangrijke rol speelde als oorlogsheld en vooruitstrevend architect.

Omwille van de levensloop van het schip en zijn bijzondere opvarenden, waaronder Jacques Brel.

de industrieel-archeologische waarde:

Omwille van de herinnering aan - en als getuige van - de bloeiende jachtscheepsbouw in België in de tweede helft van de twintigste eeuw. De scheepsbouw kende op dat moment een grondige verandering: de houten scheepsbouw verdween en de staalscheepsbouw evolueerde zeer snel, met een technologische ontwikkeling en een opschaling tot gevolg. Verschillende werven diversifiëren hun activiteiten en specialiseren zich onder meer in de bouw van pleziervaartuigen. Scheepswerf E. Van de Voorde bouwde met deze Askoy II één van de grootste stalen zeiljachten die in België gebouwd werden. Het schip Askoy II werd gebouwd in Siemens-Martinstaal van uitstekende kwaliteit. Niet zo veel later zullen de plezierjachten in kunststof de stalen jachtbouw decimeren.

de sociaal-culturele waarde:

Het schip is gekend van zijn verre zeereizen doorheen de tijd. Jacques Brel vergeleek het schip met een kathedraal en vernoemt zijn zeereis in zijn chanson "La Cathedrale". Het schip vervult de rol van cultureel ambassadeur van Vlaanderen en België, zowel door zijn uniciteit als schip van oorlogsheld en toparchitect Hugo van Kuyck – als voor zijn rol in het late leven van zanglegende Jacques Brel.

DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING,
WONEN EN ONROEREND ERFGOED BESLUIT:

Artikel 1. Het zeiljacht Askoy II wordt voorlopig beschermd als varend erfgoed overeenkomstig het decreet tot bescherming van varend erfgoed van 29 maart 2002.

De erfgoedelementen en erfgoedkenmerken van het varend erfgoed zijn:

Identificatie en technische gegevens:

- a) Naam schip: Askoy II
- b) Ontwerper : Architecten- en ingenieursbureau Hugo Van Kuyck N.V., (Hugo Van Kuyck en Raymond Derkinderen), 9 juli 1958 ;
- c) bouwplaats: Scheepswerf Van de Voorde, 19 maart 1960;
- d) bouwjaar: 1958 - 1960;
- e) thuishaven: oorspronkelijk Royal Yachtclub van België, Antwerpen, thans Zeebrugge
- f) afmetingen bij de bouw:
 - 1) lengte over alles: 18.66 meter;
 - 2) breedte over de spanten 4,92 meter;
 - 3) diepgang: 2 meter;
- g) waterverplaatsing: 39 ton;
- h) type: motorzeilboot one-off
- i) voortstuwing door dieselmotor: Volvo Penta
- j) voortstuwing gezeild: hoofdmast met groot topzeil, geboomde fok en genua; bezaan met klein topzeil
- k) materiaal casco: staal

De fotoregistratie van de fysieke toestand van het voorlopig beschermde varend erfgoed is opgenomen als bijlage bij dit besluit.

Art. 2. Het beschermde varend erfgoed heeft de volgende erfgoedwaarden:

- 1° historische waarde;
- 2° industrieel-archeologische waarde;
- 3° sociaal-culturele waarde;

Beschrijving:

Indeling van het schip:

Algemeen:

Askoy II is een topzeil getuigde tweemastkits in staal met twee niveaus bestaande uit een boven- en benedendek. Het schip heeft een langsscheepse kiel die toeloopt naar een scherpe spitse boeg en spits ovaalvormig achtersteven. Het schip heeft tevens een ruime zeeg die midscheeps vooral oploopt naar de boeg. De masten zijn uitgevoerd naar origineel model in gelamelleerd hout. Bij deze beschrijving worden ook de gereconstrueerde elementen van het schip beschreven. Benedendeks, waar alle inrichting verdwenen was, heeft men het jacht terug ingevuld met een combinatie van hedendaagse materialen en technieken, deels gecombineerd met oude gerecupereerde inrichtingselementen uit andere jachten uit dezelfde tijd, dikwijls verkregen via schenking. Motor, tanks en randapparatuur zijn nieuw of gereviseerd en aangepast aan de strengere nieuwe normen binnen de scheepvaart. Bovendeks streeft men naar een vrij getrouwe opbouw naar de oorspronkelijke plannen. De indeling van het schip met verblijf en kapiteinskajuit, gescheiden door de kuip, werd behouden.

Bovendeks:

Vooraan op de boeg bevindt zich de voorstag. het eerste stuk van het dek is een weinig verzonken voor het bergen van anker en ketting. Daarachter op de dekrand bevinden zich aan stuur-en bakboord een stel dubbele bolders. Centraal tussen beide bolders bevindt zich de ankerlier en de aanhechting van de binnenvoorstag. Verderop op het dek bevindt zich aan bakboordzijde de toegang tot het slaapvertrek in het vooronder. Het bestaat uit een geverniste donkerhouten constructie met openschuivend lessenaarsdak met aan beide langszijden een gekoppeld venster. Even verderop aan stuur- en bakboordzijde identieke bovenlichten in gevernist hout in de vorm van zadeldakjes met een openklappend gedeelte. Boven de vensters zijn er in hout gevatte roestvrijstalen tralies aangebracht. Daarachter een dwars geplaatste rail waarover de fokboomschoot loopt. Kort daarachter de gietijzeren mastvoet van de grote mast met een schacht die doorloopt tot het benedendek. Bovenaan is de mastvoet omgeven door een teakhouten platform, ten dele met blokrooster. Aan voor- en laterale zijden van de mastvoet een blok met één schijf voor de vallen aan de mast. Aansluitend op de mastvoet staat centraal een lichtkoepel in de vorm van een zadeldak dat kan openschuiven. Aan beide zijden van het platform twee luchthappers. Opzij daarvan de zijstagen van de hoofdmast. verder naar achter staat de centrale opbouw met aan de voorzijde een kleine patrijspoort. Lateraal telkens een korfboogvormig dubbelvenster. In het verlengde van de opbouw ligt de kuip, voorzien van teak blokroosters. De openschuivende toegang in gevernist hout geeft uit op een trap naar de radio- en kaartenruimte en het verblijf. Aan de achterzijde van de kuip bevindt zich het stuurwiel, gemonteerd in een geverniste donkerhouten staander waarop bovenaan het kompas staat. Rechts van het stuurwiel in de hoek van de kuip is de doorgang gemaakt naar het machineruim; afgesloten met een stalen luik. Achter de kuip is er opnieuw een opbouw met aan bakboordzijde een toegang via een openschuivende dak en vleugeldeurtje in gevernist hout, van waaruit een trap naar het kapiteinsverblijf leidt. Bovenop de uitbouw een bovenlicht in de vorm van een

gevernist houten zadeldak met vensters onder in hout gevatte roestvrijstalen tralies. Boven de uitbouw is een stalen portaal aangebracht met een houten gieksteun. Achterop de aanbouw, net voor de bezaan, zit de grootschoot. Achter deze uitbouw, op de achterplecht, staat de stalen mastvoet met bezaanmast en vinden we ook de aanhechting van de achterstagen van de grote mast en de zijstagen van de bezaanmast. Op de achterplecht bevindt zich een stalen luik naar het achteronder.

Benedendeks:

Het vooronder bestaat twee delen gescheiden door een schot: Vooraan onder de boegpunt is er een kleine berging. Aansluitend en toegankelijk via een kleine opbouw met toegang en trap op de voorplecht bevindt zich een slaapruiimte. Benedendeks kan die ook bereikt worden via een beveiligde doorgang in het waterdichte schot vanuit het midscheeps verblijf. Deze slaapruiimte werd geconcipieerd voor een eventuele bemanning.

Midscheeps is het verblijf ingericht voor opvarenden. Het verblijf beschikt over slaapgelegenheid in langsscheepse gestapelde kooien, een keukengedeelte en een zit- en eethoek. Er is eveneens een vrij ruime sanitaire ruimte voorzien. Via een negen treden tellende trap komt men in de kaart en radiatoruimte waarvan de bovenbouw bovendeks uitsteekt met aan stuur- en bakboord een gekoppeld venster onder korfboog. Vanuit de kaart- en radiatoruimte gaat een trap bovendeks naar de kuip. Aan de andere zijde van de kuip bevinden zich twee doorgangen: aan bakboord gaat een trapje naar de kajuit van de schipper of kapitein. Aan stuurboord bevindt zich het stalen luik om af te dalen in de machinekamer die zich onder de kuip bevindt.

Achteraan op het schip tenslotte bevindt zich een luik dat toegang geeft tot een kleine bergruimte in het achteronder. Daarin bevindt zich de hydraulische aansturing van het roer.

Art. 3. Om de erfgoedwaarden van het zeiljacht Askoy II te vrijwaren, streeft het toekomstig beheer de volgende doelstellingen na:

- 1° het treffen van duurzame maatregelen voor onderhoud en restauratie, die het behoud van het unieke schip garanderen;
- 2° het treffen van passende maatregelen met betrekking tot de vaarbaarheid van het schip;
- 3° het treffen van passende maatregelen die de uniciteit van het schip niet belasten en die de historische, industrieel-archeologische sociaal-culturele waarden van het schip ontsluiten voor het publiek, waardoor aan de zorg voor het varende erfgoed een breed maatschappelijke dimensie wordt gegeven.

Brussel, 17/11/21

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Getekend door: Matthias Diependaele (Sig)
Getekend op: 2021-11-17 15:39:10 +01:00
Reden: Ik keur dit document goed

Matthias DIEPENDAELE